

**(OSMANLI İMPARATORLUĞU
DAĞILIRKEN BALKANLAR,
KAFKASLAR, ANADOLU VE
ORTADOĞU'DA 5 MİLYON TÜRK'ÜN
KATLEDİLDİĞİ) UNUTULAN GERÇEK:
TÜRK SOYKIRIMI**

Türkolog-Yazar: Fatih Mehmet Yiğit

(OSMANLI İMPARATORLUĞU DAĞILIRKEN BALKANLAR, KAFKASLAR, ANADOLU VE ORTADOĞU'DA 5 MİLYON TÜRK'ÜN KATLEDİLDİĞİ) UNUTULAN GERÇEK:
TÜRK SOYKIRIMI...!!!

Osmanlı devletinin dağılma ve parçalanma sürecinde gerek Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu olmak üzere geri çekilen topraklarda 5 milyon Türk büyük bir katliama maruz kalmış Türklere ait topraklar ve mal varlıkları yağmalanmıştır. Bunun yanı sıra katliama maruz kalan ve canlarını kurtaran Türklerin bir çoğuda göç yollarında hayatlarını kaybetmiştir. Eski Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof.Dr.Yusuf Halaçoğlu Cumhuriyet kurulduğunda Anadoludaki toplam nüfusun %40 ını Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğudan göç eden Türklerin oluşturduğunu ifade etmektedir. Kaybedilen toprak ve insan sayısı gözönünde bulundugunda yapılan soykırımın Yahudi soykırımından aşşağı kalır yanının olmadığı görülecektir. Bir avuç Ermeni diasporası asılsız iddialarla sözde ermeni soykırımı yalanlarını savunup Türkiyeden toprak ve tazminat talebinde bulunurken Türkiye kaybettiği toprakların ve can kayıplarının neden davasını gütmmez. Üniversitelerde, panellerde uluslar arası toplantılarda neden bu konu gündeme getirilmez.uluslar arası hukuk neden işletilmez? Anlamak güç. Konunun daha iyi anlaşılması açısından Türk katliamlarını anlatmak da fayda görmekteyiz.

TÜRK KATLİAMLARI(Katliamı/Mezalimi), Türklere yapılan katliamlar veya Türk Kırımı, Osmanlı Devleti dağılma döneminde Müslüman ve Türk tebaalarına yönelik katliamlardır. Bu dönemde sürgünler de yaşanmıştır. Bazı kaynaklarda etnik temizlik olarak da nitelenir. Justin McCarthy, olaylardan etkilenenlerin çoğunun Türkçe konuştuğunu belirtmiştir. Justin McCarthy, 1821 - 1922 yılları arasında yaklaşık beş buçuk milyon müslümanın Avrupa'dan sürüldüğünü ve beş milyondan fazlasının öldürüldüğü ya da kaçarken hastalık veya açlık sonucu öldüğünü tahmin etmektedir.

enough to study this neglected part of the world, and he wrote in "DEATH AND EXILE The Ethnic Cleansing of Ottoman Muslims, 1821-1922" :

IN 1800, A VAST Muslim Land existed in Anatolia, the Balkans, and southern Russia. It was not only a land in which Muslims ruled, but a land in which Muslims were the majority or, in much of the Balkans and part of the Caucasus, a sizeable minority.... By 1923... The Balkan Muslims were largely gone, dead or forced to migrate... The same fate had overcome the Muslims of the Crimea, the northern Caucasus, and Russian Armenia - they were simply gone. Millions of Muslims, most of them Turks, had died; millions more had fled to what is today Turkey. Between 1821 and 1922, more than five million Muslims were driven from their lands. Five and one-half million Muslims died, some of them killed in wars, others perishing as refugees from starvation and disease.

Etnik temizlik, 1820'li - 1830'lu yıllarda Sırp ve Yunanların bağımsızlığı kazanmalarının, 1877 - 1878 yıllarında 93 Harbi'nin, 1912 - 1913 yıllarında Balkan savaşları'nın, I. Dünya Savaşı ve sonrası sırasında Ermeni isyanları ve çeteleri ile Türk Kurtuluş Savaşı sırasında Anadolu'nun Yunanistan tarafından işgali sonucunda meydana geldi. Michael Mann, 1914 Carnegie Endowment raporunda bu eylemlerin Avrupa'da daha önce görülmemiş muazzam ölçüde canı etnik temizlik olarak tanımlandığını aktarmaktadır. 20. yüzyıla girerken Balkanların Osmanlı kontrolündeki bölgelerde 4.4 milyon Müslümanın yaşamakta olduğu tahmin edilmektedir. Maria Todorova'ya göre, 19. yüzyılın son 30 yılında bir milyondan fazla Müslüman Balkanlar'ı terketti. 1912 - 1926 yılları arasında 2,9 milyona yakın Müslüman ya öldürüldü ya da Türkiye'ye göçe zorlandı. I. Dünya Savaşı ve Türk Kurtuluş Savaşı sırasında Anadolu'da 2.5 milyon Müslümanın öldüğüne ilişkin tahminler vardır.

ONUR ÖYMEN, "Bir Propaganda Silahı Olarak Basın" kitabında Büyük Türk Soykırımının nasıl görmezden gelindiğini şu sözlerle ifade eder:

"1821 yılının Mart ve Nisan aylarında Mora'da yaşayan Türklerin büyük çoğunluğu öldürülmüş, pek az sayıda Türk canını kurtarmak için kaçabilmişti. İşte bu katliam etnik temizlik hareketinin tipik bir örneği idi. İngiliz yazar St. Clair, "Yunanistan Türkleri, 1821 yılının ilkbaharında ani olarak ve tümüyle ve dünyanın haberi olmadan yok edildiler," diye yazıyor. Yunanlıların ele geçirdikleri Türk erkekleriyle kadın ve çocuklarının birçoğu öldürülmüş, bir kısmıysa köle olarak satılmıştı.. Bazı İngiliz yazarlarının anlattığına göre yakalanan bir Türk gemisinin 57 kişilik mürettebatı yakılarak öldürülmüştü. Sadece Navarin kentinde birkaç gün içinde 2-3 bin, Türk valinin ikamet ettiği Tripoli kentinde de 10 bin kişi öldürülmüştü.. Atina sokaklarında da parçalanmış Türk cesetlerine rastlanıyordu. Öldürülenler arasında Yunan bağımsızlık hareketine destek olarak gelmiş bazı Avrupalı gönüllüler vardı. Yabancı kaynaklı bu verilerin gösterdiği gibi, Mora'da yaşananlar bir bağımsızlık hareketinden çok bir katliam niteliği taşıyordu.. Bu olaylar Batı Avrupa ülkelerine nasıl yansımıştı ?.. Batı ülkelerinin basını Mora'daki gelişmeleri Yunanlıların değil, "Liberalizmin ve Hristiyanlığın" bir zaferi gibi değerlendirmişlerdi. Peki, nasıl olmuştu da ünlü İngiliz şairi Lord Byron bu ayaklanmanın öncüleri arasında yer almıştır ? Lord Byron aslında ünlü bir romantik şairdi. Şiirleri İngiltere'de geniş kitleleri etkiliyordu. Ancak yaşadığı sıra dışı hayat nedeniyle İngiliz toplumu içinde tutunamadı ve 1816 yılında bir daha dönmek üzere ülkesinden ayrıldı. Venedik'te bulunduğu sırada Yunan ayaklanmacıların etkisiyle Mora'ya gitti. Orada cebinden 4.000 sterlin harcayarak Yunan donanmasının güçlendirilmesine katkıda bulundu. Bir çarpışmaya hazırlanırken hastalandı ve kısa bir süre sonra, 1824 yılında, 36 yaşındayken öldü. Onun Yunan ayaklanmacılara sağladığı destek İtalya, ABD ve İngiltere'de birçok insanın Yunan isyanını desteklemesine yol açtı. Cenazesi İngiltere'ye getirildi ama Westminster Kilisesi, yaşamış olduğu fırtınalarla dolu özel hayat nedeniyle onun "şairler köşesi"ne gömülmesine izin vermedi. Ölümünden ancak 145 yıl sonra, 1969'da onun adına bu kiliseye bir plaket konuldu.. Lord Byron Mora'da Türklere yapılan katliamlar hakkında bilgi sahibi olmuş muydu ? Olsaydı bu ayaklanmayı desteklemeye devam eder miydi ? Bu soruların cevaplarını bilmek zor. Ama şurası muhakkak ki, Yunan propagandası Lord Byron'ın adını sürekli olarak Batı dünyasını etkilemek için kullandı ve hala kullanıyor.. Yunan propagandası onu, "Yunan özgürlük savaşçılarını zafere ulaştıran bir önder" gibi takdim ediyor. "

25 Nisan 1918 de Subatan da Ermeniler tarafından öldürülen Türk çocuklar, kadınlar ve karınları değilerek bebekleri çıkarılan anneler.

19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında Ermeniler tarafından Kafkasya'da yapılan katliamlar da vardır. Bu dönemdeki kayıplar hakkında değişik kaynaklardan çeşitli bilgiler bulunur. 93 Harbi sırasında Justin Mc Carthy 260 bin kişinin kaybolduğunu belirtirken, Kemal Karpas 300 bin kişinin öldürüldüğünü savunmaktadır. 20. yüzyılın başı ve I. Dünya Savaşı döneminde de bölgedeki Müslüman - Türk karşıtı Ermeni hareketleri devam etmiş, köylere karşı saldırılar yapılmıştır. Onur Hüdavendigar'a göre bu dönemde 2.5 milyondan fazla Müslüman öldürülmüştür.

"28 Şubat 1986'daki kazıda çıkarılan, Iğdır'ın Oba Köyü'nde Ermeniler tarafından topluca katledilen Türkler'e ait kemikler."

"Etnik temizlik, ilk defa 1912-1913 Balkan Savaşı'nda askeri strateji oldu..."
(Mark Mazower)

Yunan bağımsızlık hareketleri

Yunan işgalinden kaçarken katledilen baba ve oğul,
(İstiklal Harbi Gazetesi, 14.6.1919)

Yunan Bağımsızlık Savaşı sırasında Yunan askerler tarafından bölgedeki Türkler ve Arnavutlara karşı katliamlar yapıldı, bu savaş sırasında her iki taraf da birbirini katletmiştir. Yunanistan'ın ilan edildiği bölgenin her yanında Türkler katledildi. Yunanlar denizlerde Türklerin gemilerine saldırıp içinde bulunanları katletti, Ağustos 1821 itibarı ile William Ogden Niles 3000 kişinin bu şekilde öldürüldüğünü belirtmektedir.

Yunan işgali sırasında önce tecavüz edilip sonra ağzında el bombası patlatılan Türk kızı Hayriye

Mora

Mora'da oturan Türk ve Arnavut nüfusu, özellikle Yunan askerlerin egemen olduğu bölgelerde katliamlara uğradı. Mora'daki Türk ve Arnavut toplulukları yok oldu. Tarihçiler, bu süreçte yarımada genellikle bölgedeki papazların tavsiyesiyle toplamda 20 binden fazla Müslümanın öldürüldüğünü belirtmektedir; bazı tarihçiler ise bu sayıyı 15 bin olarak tahmin etmektedir; fakat sadece Tripoliçe Katliamı'nda 35 bin kişinin öldürüldüğüne ilişkin tahminler vardır. Rus askerleri ve Yunanlar, 1770'de Mistras kentinde 400 Türk'ü öldürmüştür. Türk çocuklar, minarelere çıkarılıp oradan aşağıya atılmışlardır. William Ogden Niles'in bu isyanlar sırasında tuttuğu kayıtlara göre Patras kentinin Türk halkı da küçük bir azınlık dışında tamamen öldürüldü. Ağustos 1821'de Monemvasia kasabasının Türk sakinleri uzun süren kuşatma sonucu açlıkla karşı karşıya kaldı ve cesetleri yemeyi denediler, bu sırada Yunanlar kasabanın surlarının dışında denizde ele geçirilmiş olan altmış erkek ve kadını öldürdü. Daha sonra Yunanlar Türkleri Anadolu'ya götüreceklerini söyledi ve kapılar açıldı; fakat Yunanlar kasabayı yağmaladı ve pek çok Türkü öldürdü. Daha sonra kasabadan beş yüz kadar Türkü bir gemiye bindirip Anadolu açıklarında ıssız bir adaya bıraktılar, burada da açlıkla karşı karşıya kalan Türklerden hayatta kalanlar bir Fransız tüccar tarafından kurtarıldı. William St. Clair'e göre, "Mora'daki soykırım ancak öldürecek başka Türk kalmadığında sona erdi".

Navarin Katliamı

Yunanlar tarafından kuşatılan Navarin kentinin Türk halkı açlık çekiyordu. Sonunda, Türklerin güvenli bir şekilde Mısır'a gönderilmelerine karar verildi. 19 Ağustos 1821 günü kentin kapıları açılınca, Yunanlar Türklerin üzerine hücum etti ve kaçabilen 160 kişi dışında, yaklaşık 3000 nüfuslu kentin tüm halkı öldürüldü. 23 Eylül 1821 tarihinde başlayan Yunan (Mora) isyanlarında 160 bin Türk katledildi. Balkan Savaşı'na kadar devam eden süreçte 1 milyon 628 bin Türk göç etmiş ya da katledildi. "Üç gün boyunca şehrin sakinleri, bir vahşi çetenin kötülüğüne ve keyfine bırakıldı. Yaş ve cinsiyet ayrımı yapılmadı. Kadınlar ve çocuklar, öldürülmeden önce işkencelere tabî tutuldu. Katliam o kadar büyüktü ki, Kolokotronis kapıdan hisara kadar atının ayaklarının yere hiç dokunmadığını söyledi. Şehirdeki Yunan zaferinden sonra yol kenarları cesetler ile doldu. Kadınların ve çocukların bulunduğu Müslüman kitleleri, yakınlardaki dağlarda sığır gibi doğrandı."Kaynak: (Phillips, Alison W. The War of Greek Independence, 1821 to 1833. London, 1897, sayfa 61)

Yunan komutan Teodoros Kolokotronis ise anılarında 32.000 kişinin katledildiğini yazmıştır.

Tripoliçe katliamı

Mora İsyanı sırasında bölgede Türklere karşı yapılan katliamların en büyüğüydü. Şehrin Yunanların eline geçmesinden birkaç gün sonra şehre gelen Britanyalı Thomas Gordon, 8000 kişinin öldürüldüğünü tahmin etti. Katliamdan sadece köle olarak alınan bazı kadınlar ve fidye için tutulan bazı tanınmış Türkler kurtulabildi. Justin McCarthy ise katliamda ölenlerin sayısının 35,000 olduğunu belirtir. Teodor Kolokotronis, katliamdan şu şekilde bahsetti: « Cuma gününden pazara kadar Yunan askerleri kadın, çocuk ve erkekleri katletti. Tripoliçe ve çevresinde toplam 32 bin kişi öldürüldü. [...] En sonunda, bir ulak geldi ve katliam durdu. »Orta YunanistanAtina'da sadece 190'ı askerlik yapmaya uygun olan 1190 Türk güvende olacaklarına ilişkin verilen sözler nedeniyle teslim oldu. W. Alison Phillips'e göre, bunu bu korkunç savaşta pek çok benzeri olan korkunç bir sahne izledi. Agrinio kasabasında 500

Müslüman aile ve 200 Yahudi yaşamaktaydı. Şehrin önce Yahudi, sonra da Müslüman sakinleri katledildi.

Ege adaları

Yunanistan'ın bağımsızlığını kazandığı dönemde Ege Adaları'nda da Türkler öldürüldü. 1821 yılının mart ayında, Yunanlar tarafından Sakız Adası'na bir saldırı düzenlendi ve Türkler katledildi. Ege Adaları'nda Osmanlı'ya karşı isyan eden Yunanlar, bölgeden geçen Türk ticaret gemilerine ve Hac'dan gelen ve Haca gitmekte olan gemilere saldırıp mürettebat ile yolcuları öldürdü. Theodoros Kolokotronis, Hydra adasında doksandan fazla Müslüman öldürüldüğünü belirtmektedir. Hydra'da adanın Müslüman sakinlerine yapılan katliamın dışında bir gemideki tüm Müslümanlar da öldürüldü.

Bulgarların yaptığı katliamlar

Bulgar Nisan İsyanı

Nisan 1876'da patlak veren Bulgar İsyanının başlangıcında yüzlerce Türk öldürüldü. Bazı kaynaklar ölen Müslüman sayısını 1000 olarak tahmin etmektedir. Stanford J. Shaw, Bulgaristan'da 4000 Hristiyan sivilin öldüğünü, ölen Müslüman sayısının ise bundan daha fazla olduğunu yazmış, Müslüman ve Hristiyan köyleri arasında karşılıklı katliamlar olduğunu belirtmiştir. Lord Kinross'a göre, "Onlar vahşice Müslüman Türklerine saldırdı ve katletmeye başladılar." Dennis P. Hupchick'e göre, "Kötü silahlandırılan dağınık isyancılar, yeni yazılan yurtsever şarkılarını söylemekten ve çoğunluğu barışçı olan Müslüman komşularını kesmekten başka fazla bir şey yapmadılar." Stanford J. Shaw'a göre "İsyanlar yayıldı, yüzlerce Müslümana yönelik katliam başladı ve Balkan limanlarının yakınlarındaki Osmanlı'nın başlıca kalelerini ele geçirdiler."

Bulgarların katlettiği Türklerin su kuyularından çıkarılma anı...

Bulgarların yaptığı diğer katliamlar93 Harbi sırasında da Bulgarların yaptığı katliamlar yaşandı (bkz. aşağıdaki başlığa). Osmanlı arşivlerine göre 1908 yılında Bulgar çeteler, Balkanlar'daki köyleri basıp bölgedeki Müslümanları katlediyorlardı. Kasım 1912'de günümüzde Makedonya'da bulunan Strumica kentinde Bulgarlar otuz kadar Müslümanı öldürdü. Yine 1912 yılının sonlarında Bulgarlar Makedonya'da Müslümanlara karşı bir ay süren bir katliam yaptı ve üç ila dört bin kişiyi öldürdü.

Balkan Savaşları sonrası (1913) Trakya'yı gezen Pierre Loti'nin kaleminden Havsa'da Bulgar Ordusu ve Rum sivillerin Havsa'nın yerli Türklerine yaptıkları.

"Bu hayalet köylerin sıradanlığını ayrıntılarıyla yazacağım: mesela Havsa. Fakat aynı korkunun yaşandığı yüzlerce ve binlercesi var. Aslında Havsa biraz talihe sığınmıştı. İşte uzakta bir camii; diğerlerinden daha az tahrip olmuş. Muhtemelen daha çok yağmalamaya vakitleri yetmemiş. İçeride bazı hasta ve yaralılar kirlî paçavralar üzerine uzanmış. Mihrabın ve pencerelerin beyaz mermer oymaları balyozlarla kırılmış ve bunları yapanlar yaralı Türk tutsaklar. Bulgarlar onları süngüleriyle taciz ederken kutsallarına kendi elleriyle zarar verdirmişler. Büyük rezaleti görmek için minareye çıkmak icap ediyor: Bulgarlar her gün buraya gelip kubbenin üstüne hacetlerini alçakça yapmışlar.

Etrafında mezarlık var. Tüm mezar taşları kırılmış, mezarların üstleri açılmış ve dağılmış kemiklerin üstlerine yine hacetlerini yaparken eğlenmişler.

İşte köyün kuyuları... Burada korkunç bir koku var; askerler tarafından vahşice öldürülmüş kadın ve çocukların cesetleri bu kuyulara atılmış. Ve cesetler suyun içinde kalsınlar diye mezarlardan söktükleri mezar taşlarını üstlerine koymuşlar.

Binin biraz üstündeki insandan, faciadan kırk kadar insan kaçmıştı. Bunlardan biri benim adımı söyledi ve hayaletler gibi karabelerin arasından çıkıp etrafında koşturmaya başladılar. Yaksul ve yiğit insanlar! Bu ücre köyde bile, sözde Hristiyan Avrupa'ya gerçeği haykarmaya çalıştığımı bilen insanların olması mümkün müdür? Fakat elbette bu insanlar her şeyi biliyorlar ve benimle tokalaşmak istiyorlar. Dahası bana ıstıraplarını anlatıyorlar. Biri şöyle dedi: "Arık ne karım, ne çocuklarım, ne evim, ne de sürüm var. Neden ben de ölüp gitmedim ki?" Bir başkası, belli bükülmüş bir ihtiyar şöyle söyledi: "On yaşında, bana can veren bir torunum vardı. Dört Bulgar askeri ırzına yeltenmek için eve daldılar. Dövüştük, çünkü torunumu korumak istiyordum. Kendime geldiğimde torunum ölmüştü." Bu küçük kız şimdi nerede? Kuşkusuz diğerleriyle beraber o mezar taşlarının örttüğü kuyuda çürümekte"³³.

93 Harbi

93 Harbi sırasındaki kayıplar hakkında farklı tahminler bulunmaktadır. Richard J. Crampton, 130.000-150.000 kişilik toplu göçünün yaşandığını ve bunun yaklaşık yarısının Berlin Kongresi ile cesaret alıp ara döneminde geri döndüğünü ifade etmektedir. Dennis Hupchik ve Justin McCarthy ise 260.000 kişinin kaybolduğu ve 500.000 kişinin mülteci olduğuna işaret etmektedir. Kemal Karpat ise 300.000 kişinin öldürüldüğü ve 1 - 1.5 milyon kişinin göçe zorlandığını ileri sürmektedir. Nedim İpek de buna konuda Karpat ile aynı rakamları vermektedir. Bir başka ABD kaynağı, savaş sırasında 400,000 Türkün katledildiği ve bir milyon Türkün göç etmek zorunda kaldığını belirtmektedir. Fransız komutan Romieu, Fransa Savaş Bakanlığı'na gönderdiği raporda, 1878 ve ilerleyen yıllarda, Ermeni çetelerinin Türklere karşı terörist faaliyetlerde bulunduklarını ve nefret beslediklerini belirtmiştir.

Balta ile katledilen Türkler

Ocak 1878'de Rus kuvvetleri ve Bulgar gönüllüleri güneye indikçe, oradaki halka karşı zulümler yapmaya başladılar.

Dönemin Britanya raporları katliamlara ilişkin bilgi içermektedir. Bu raporlara göre İssova Bâlâ (Yukarı İssova) köyündeki 170 evden 96'sı ve okul yakılmıştır. Yukarı Sofular köyü halkının katledildiği, bundan önce ise köydeki 120 evden 13'ünün, okulun ve caminin yakıldığı belirtilmektedir. Kozluca köyünde on sekiz Türk öldürülmüş ve cesetleri yakılmıştır. Kızanlık kasabasında da Müslümanlar öldürülmüştür. İngiliz raporlarına göre Kızanlık yakınlarındaki Muflis köyünde, Rus ve Bulgarlardan oluşan bir grup tarafından 127 kişi öldürülmek üzere kaçırıldı. 20'den fazla kişi kaçsa da kalanlar öldürüldü. Osmanlı kaynakları ise öldürülenlerin sayısını yaklaşık 400 olarak vermektedir. Şipka yakınlarındaki Keçidere köyünde de 11 kişi öldürüldü. 1878-1881 döneminde Osmanlıların Kafkaslarda kaybettiği topraklardan Rus kaynaklarına göre toplam 82 bin Müslüman Kars bölgesine göç etti. Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı'nda Balkanlar Türkler Hristiyanlardan, Bulgarlar Yunanlardan ve Türklerden, Yunanlar ve Türkler Bulgarlardan ve Arnavutlar Sırlardan kaçıyor.

—Carnegie Endowment raporu Birinci Balkan Savaşı sırasında Balkanlardan göçen muhacirler (İstanbul, 1912).

Edirne'den gelen Türk göçmenleri

Balkanlar'da Sırlar tarafından Müslüman Arnavutlara yapılan katliamlara ilişkin The New York Times'ın haberi (31 Aralık 1912) Ana madde: Balkan savaşları sırasında Bulgarlar, Yunanlar ve Ermenilerin Türklere ve Müslümanlara karşı yaptıkları katliamlar, 1912 Carnegie Endowment raporunda ayrıntılı olarak anlatılmaktadır.[69] Dennis Hupchick, Balkan savaşlarının sonucu yaklaşık 1.5 milyon Müslümanın öldüğünü ve 400 bininin mülteci olduğunu tahmin etmektedir.

Uluslararası raporlarına göre, Balkan savaşları sırasında Sırbistan ve Karadağ Ordusu tarafından Arnavutlara karşı katliamlar işlendi. Birinci Balkan Savaşı sırasında 1912 - 13 yıllarında Sırbistan ve Karadağ, Osmanlı kuvvetlerinin bugünkü Arnavutluk ve Kosova'dan kovulmasından sonra Arnavut nüfusuna karşı çok sayıda savaş suçu işlediler. Bunlar Avrupa, Amerika ve Sırp muharefet basınlarınca aktarıldı. Bu suçlar incelemek amacıyla Carnegie Uluslararası Barış Vakfı özel bir encümeni kurdu ve 1913 yılında Balkanlara gönderdi. Sırp kontrollü Kosova Vilayeti'ndeki kurban sayısının ilk birkaç ayda 25.000 kişi olduğu tahmin edildi.

Jusuf Hamza'ya göre Balkan Savaşları sırasında Makedonya ve Yunanistan Makedonyası'nda 300 binden fazla Türk öldürüldü. Bazı Türkler zorla Hristiyan yapıldı. Poroj'de 200 bin, Serez'de 10 bin ve Edirne'de 5000 Türk öldürüldü. Carnegie Endowment raporu, Serez'in Bulgarlar tarafından ele geçirilmesinde kısa süre sonra Türk sakinlerinin öldürüldüğünü belirtmektedir. Justin McCarthy, Drama'ya Bulgarların girmesinin ardından yüzlerce Müslümanın öldürüldüğünü yazmıştır. Dedeagaç Bulgarların "Makedon Gönüllüleri" tarafından 12 Kasım 1912'de alındığında şehrin Müslüman semtleri yağmalandı, yüzden fazla Müslüman öldürüldü.

Danimarka'nın Riget gazetesi için haberler yazmakta olan Fritz Magnussen, Kumanovo - Üsküp bölgesinde 3000 Arnavutun Sırlar tarafından öldürüldüğünü, Arnavut köylerinin yakılıp evlerin sakinlerinin kovalanıp "fareler gibi" vurulduğunu bildirmekte, ve Sırp askerlerinin bundan gurur duyduklarını belirtmektedir.

Priştine'de şehrin Müslüman (çoğunluğu Arnavut) nüfusu şehrin kalesine beyaz bayrak çekip Sırları kandırmak suretiyle pek çok Sırbı öldürmüştü. Bunun üzerine Sırp ordusu şehre girer girmez intikam almak amacıyla halka saldırdı ve Müslüman nüfusu avlamaya başladı. Şehirde Sırp hakimiyetinin ilk günlerinde öldürülen Arnavut sayısı 5000 olarak tahmin edilmektedir.

Ferizovik'te Arnavutların kesin direnişine karşın Sırp lar şehri ele geçirdi. Sırp ların şehri ele geçirmesinin ardından Sırp ordusunun komutanı halka evlerine gitmelerini ve silahlarını teslim etmelerini söyledi. Direnişten sonra hayatta kalanlar geri döndüğünde 300 ila 400 kişi katledildi. Bunu Ferizovik çevresindeki Müslüman köylerinin yıkımı takip etti. I. Dünya Savaşı sırasında, Ekim 1914'te Doxato'daki Yunanlar bölgedeki Türklere karşı katliamlar yaptı, mallarını yağmaladı ve sahibi oldukları arazileri Yunanlara bıraktıklarına dair belgeler imzalattı. Vodina ve bölgesinde demir sopalarla 300 Türk öldürüldü. Yunan hakimiyetine giren Dedeğaç'ta Osmanlı kaynaklarına göre Rumlar "mezalim ve katliâm" yap m ı ş l a r d ı r . 1912 ile 1922 yılları arasında, bölgedeki katliamlar yoğun bir şekilde devam etti. Carnegie Endowment raporuna göre, Türkler bölgedeki Hristiyanlar, yani Sırp lar, Yunanlar ve Bulgarlar tarafından, Arnavutlar ise Sırp lar tarafından öldürüldü. Kosova'da bölgedeki Müslümanların sayısını azaltarak bölgeyi Sırplaştırma hareketleri vardı. Arnavutlara uygulanan katliamlar, 1941'e kadar devam etti.

RUS KATLİAMI

Birinci Dünya Savaşı'nda Rusların işgali sırasında sivil halk olmak üzere 10 binin üzerinde Türk askeri esir edilip Hazar Denizindeki Büyük (Zire Adası) Nargin adasında işkence ile şehit edilmiş Büyük Türkçü Hüseyin Cavid Türk esirleri isimli şiirinde Ruslar tarafından işkence edilerek şehit edilen 10 bin Türk'ün yaşadıklarını şiirleştirmiş Türkçü düşünceleri ve şiirleri nedeniyle Hüseyin Cavid Ruslar tarafından tutuklanmış sürgün edildiği sibirya'da soğuktan donarak can vermiştir.

TÜRK ESİRLERİ

Erkek, kadın, asker, çocuk, ihtiyar

- Esir - diye binlerce Türk evladı:

İssız bir adanın koynunda sızlar,

Sorulmaz derdi, duyulmaz feryadı.

İşte kinli bir mezarlık ki her gün

Yığın yığın insan yutar da doymaz.
Sağlam vücutlar bile düşkün, ölgün,
Ümitsiz bir heykelden farkı olmaz.
Gülümserler fakat hep gözlerinde
İntikamlı şimşekler çakar durur.
Çırpınırlar, solmuş benizlerinde
Birçok gizli, sönük emeller uyur.
Yalnız soğuk, yağmur, boran, fırtına
Okşar durur bu mahzun gönülleri.
Çıplaklık, hastalık, açlık bir yana,
Susuzluktan hep kurumuş dilleri.
Amansız kartalın vahşi pençesi,
Masum yavruları didip parçalar!
İşte adalet! Yılanlar yatağı
İnsanlara mesken verilmiş karar!
Nerde o sarhoşlar ki hep “kardeşlik
Birlik, beraberlik” diye sayıklar!
İşte bir vahşet ki, çekilmez artık,
Dost değil, düşman bile görse ağlar!..
Ey Türk yurdu! Ey milyonlar ülkesi!..
Sakın duyma nedir bu hal, bu dehşet!..
Titretmesin seni bu kardeş sesi,
Körlük, sağırlık... O da bir saadet!..
Hüseyin Cavid

1905-1920 yılları arasında Ermenilerin yaptığı katliamlar

**25 Nisan 1918 de Subatan da
Ermeniler tarafından öldürülen
Türk çocuklar, kadınlar ve karınları
deşilerek bebekleri çıkarılan
anneler.**

I. Dünya Savaşında Osmanlı Cepheleri, Kafkasya Cephesi, ve Ermeni İsyanları (I. Dünya Savaşı)Kafkasya'da Ermeniler tarafından Türkler ve Kürtlere katliamlar yapılmıştır. Justin McCarthy, bunun sebebinin Ermenilerin bir Ermenistan devleti sınırları içine dahil etmek istedikleri Vilâyat-ı Sitte'de nüfuslarının %19 (Ermeni kaynaklarına göre %39) gibi küçük bir

oranda olması ve bu nüfusun oranını arttırmanın yolunun bölgedeki Müslüman sayısını azaltmaktan geçmesi olduğunu öne sürmüştür.

Ovanes Kaçaznuni, 1905 ve 1906 yıllarında Müslümanlar ile Ermeniler arasında kanlı olayların yaşandığını belirtmektedir. 1914 yılında ise, Ermeni birliklerinin Türklere karşı faaliyetlerini başlattıklarını söylemektedir. 1915 yılında Van'ın Ermeni valisi olan Aram'a Rus bir komutan bölgedeki Kürtlerin öldürülmesini emreden bir emir gönderildi; fakat Aram emrin uygulanmayacağını belirtti.

Osmanlı arşivleri 1910-1922 yılları arasında 523,000 Türkün Ermeniler tarafından öldürüldüğünü belirtmektedir. Hüdavendigar Onur'a göre, 1914-1918 yılları arasındaki olaylarda, Ermeniler sebebiyle sayısı 2.5 ile 3 milyon arasında değişen Müslüman nüfus hayatını kaybetmiştir. Fransa Dışişleri Bakanlığı'ndan Rusya'nın Paris büyükelçiliğine gönderilen 14 Mayıs 1915 tarihli bir yazıda, Van İsyanı sırasında bölgede yaklaşık 6000 Müslümanın öldürüldüğü belirtilmektedir. Rus bir general, Ermeniler tarafından Müslümanlara karşı tecavüzlerin de gerçekleştirildiğini söylemiştir. 19 Ağustos 1915'te dönemin Avusturya büyükelçisi "Ermeniler tarafından Türklere karşı yapılan büyük ölçekli katliamlar"dan bahsetti; ama hem Türkler hem de Ermenilerin katliam yaptığını ve olayların kimin tarafından başlatıldığının belli olmadığını belirtti.

KARS - BAŞLARI BACAKLARINA BAĞLANARAK ÖLDÜRÜLMÜŞ OLAN TÜRKLER
KATNAR: MASSACRE EXERTED BY THE ARMENIAN ON THE TURKS DURING WORLD WAR I PICTURES

Kars'ta başları bacaklarına bağlanarak öldürülmüş Türkler.

1910-1922 yılları arası Anadolu'da 523 bin 955 Türk, Ermeni çeteleri tarafından katledildi

1916 yılında bölgeye işgal etmekte olan Rus orduları, 16 Şubat günü Erzurum ve 11 Temmuz günü Erzincan'ı ele geçirdi. Türkler ise Erzincan'ı 13 Şubat 1918, Erzurum'u 12 Mart 1918 tarihinde geri aldı.

Rus Yarbay Tverdohlebof, 1917 yılı ilkbaharında Ermenilerin halkın elindeki silahları toplamak amacıyla halka zulmettiğini ve işkence yaptığını belirtmiştir. Daha sonra, Rus ordusu çekildikçe katliamlar artmaya başladı. 1918'de Erzincan'da Ermeniler 800 Türk sivil öldürdü. Ermeniler Erzurum'a çekilirken yoldaki Türk köylerindeki halkı öldürdüler. Ilıca'da Ermenilerden kaçamayan Türkler öldürüldü. Tepeköy'ün tüm Müslümanları 17 Şubat 1918 tarihinde öldürüldü. Tepeköy'de öldürülen Türklerin cesetleri 2010'da Atatürk Üniversitesi'nin yaptığı kazılarda bulundu ve sayıları 150 olarak tespit edildi. 26 Şubat 1918 günü Tekederesi'nden çekilen Ermeniler yolları üzerine çıkan Müslümanları öldürdü, önlerine çıkan köylerdeki halkın hayvanlarını çaldı. 27 Şubat 1918 günü Ermeniler Erzurum'un Alaca köyünde Türkleri öldürdü. Erzurum'da Türk çarşıları Ermeniler tarafından yakılmaya başlandı. 26-27 Şubat 1918 gecesi Ermeniler Erzurum'da 3000 ila 8000 Müslümanı öldürdü. Rus Yarbay Tverdohlebof, Şubat 1918 sonlarında Erzurum'a yakın köylerdeki Türklerin "ortadan kaybolduklarını" bildirmektedir. Aralık 1918'de Uluhanlı, Kamerli ve Dereleyez halkı Ermenilerin zulmüne uğradı. Mayıs 1918'de bölgeyi ele geçiren Osmanlı ordusu Ermenilerin 250 Müslüman köyünü yaktıklarını bildirdi.

Yukarıda ki resimde Ermeniler'in Türklere karşı Muş ilinde yaptığı sivil katliamı sonrası pozları!

En soldaki Ermeni çetecinin elinde kalp var, en sağdakinin elinde ise annesinin karnı parçalanarak alınmış bir bebek var!!!

(Fransızca şu yazıyor altta :

Rus askerlerine öncülük eden Muş ve Bitlis'te üniformalı bir gurup Ermeni)

1919 yılının temmuz ayında, İngiliz Yarbay Albert Rawlinson, İstanbul'daki İngiliz Genel Karargahı'na gönderdiği telgrafta, Ermenilerin Oltu'dan Bayezid hududuna kadar katliam yaptıklarını belirtmiştir. 16 Temmuz 1919 tarihli bir Osmanlı belgesi, Ermenilerin Şarur ve Nahçıvan bölgesinde Müslümanlara saldırıp öldürdüklerini, Şarur halkını Aras nehrine döktüklerini ve kırk beş köye saldırdıklarını bildirmektedir. Bu katliamlara karşılık 11. Kafkas Tümeni bölgeye sevk edilip 600 kişiden oluşan Ermeni çeteleri Osmanlılar tarafından mağlup

edilmiştir. Ermeni Yarbay Melik Şahnazarov'un bir Ermeni tümeninde raporunda, 30 kadar Türk köyünü ele geçirip sakinlerini öldürdüğünü ve köyleri yağmaladığını, 29 diğer Türk köyüne de saldırmak için izin istediğini belirtmektedir. 1920 yılında, bir Ermeni subayı, yazdığı raporda Basar-Geçar'daki Türk nüfusunu ayırt etmeden öldürdüğünü bildirmektedir. 1920 yılının içerisinde, Kars'taki köylerde Türk ve Kürt nüfusu öldürülmüş, köyler yağmalanmıştır. 4 Aralık 1920 tarihli bir Osmanlı belgesi, Ermenilerin Sarıkamış'a bağlı on üç köyde katliam yaptıklarını, bu kapsamda 1975 kişiyi öldürüp 276 hanenin tahrip edildiğini belirtmektedir. Ahmet Esat Uras, Ermenilerin "erkek, kadın ve çocuk ayrımı yapmadan yaptıkları" katliamların Rus kayıtlarında yer aldığını belirtmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Ermeni nüfusu da bu katliam faaliyetlerini desteklemekteydi. Bu dönemde Ermenilerin Türklere ait camileri ve diğer kamusal binalara zarar verdiğini belirten pek çok rapor da vardır.

Daha sonra, 1920 yılında imzalanan Gümrü Antlaşması ile Müslümanlara can ve mal güvenceleri verildi.

30 Mart-3 Nisan 1918 tarihleri arasında yaşanan Mart Olayları veya Mart Katliamı'nda 3000 ila 12,000 Azeri Türkü ve diğer Müslüman etnik gruplara mensup kişi öldürüldü. Olaylarda Azeri Türklerin evleri yakıldı, sokaklarda Azeri Türkü olduğu düşünülenler öldürüldü. Mart 1920'de Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti Ermenilerin kontrolü altındaki bölgelerde 300 kadar Müslüman köyünün yakılıp sakinlerinin öldürüldüğünü tahmin edip olayları kınadı.

BAYBURT'da ERMENİ ve YUNAN MEZALİMİ

Burada, Türklerin Ermeniler tarafından katliamlarına ışık tutan bir İngilizce kitabının listesi yer almaktadır.

Bayburtun Rus ordusu tarafından işgal edilmesi ve çekilmesi sırasında, Ermeniler ve Yunan haydutları ayırım yapmaksızın kadınları ve çocukları öldürdüler.

Caddelerde ve evlerde karşılaştıkları herkesin derilerini yüzdüler, tecavüz ettiler, karınlarını yarıp cenelerini çıkardılar, Müslümanları ekmek dağıtım bahanesiyle zorla toplayıp, bir dükkana tıkıp ateşe vererek yaktılar.

İlçe'de ve köy'de Müslüman nüfusunun yaklaşık 500nu katledip, evlere zorla girerek mallara ve sığırlara el koydular. Birçok ilçede ve köy camileri, mescitleri, okulları, kuran okulları, dervişhaneler, oteller, hamamlar, dükkanlar, hükümet ve belediyelerin ofisleri de tamamen yanmıştı.

Tercüme: (TASFO)

Türk-Amerikan Güvenlik Vakfı

Kaynak : English summaries Türklerin Ermeniler tarafından katliamları. 24 Ra. 1340 (25. XII. 1921)

I. Dünya Savaşı İngiliz Katliamları

Thayet Myo Esir Kampı ve Seydibeşir Kuveysna Osmani Useray-i Harbiye Kampı

Krizol Banyosunda ağır tahriş edici kimyasallarla zehirlenerek kör edilen Türk Esirler

Birinci Dünya Savaşı'nda İngilizlere, 150 bin askerimiz esir düştü. Bu askerlerden bir kısmı da Mısır'ın Iskenderiye şehri yakınlarında bulunan Seydibeşir Usare Kampı'na hapsedildi.

Kampın tam adı, 'Seydibesir Kuveysna Osmanli Useray-i Harbiye Kampı' idi. Bu kampta, 1918'de Filistin cephesinde esir düşen 16. Tumen'in 48. Alayı'na bağlı Osmanlı askerleri tutuluyordu.

12 Haziran 1920'ye kadar iki yıl boyunca her türlü işkence, eziyet, ağır hakaret ve aşağılamaya maruz kaldılar.

Çözüm toplu katliamdı... Askerlerimiz, mikrop kırma bahanesiyle, süngü zoruyla dezenfekte havuzlarına sokuldu. Ancak suya normalin çok üzerinde krizol maddesi katılmıştı. Mehmetçik, daha ayağını soktuğunda, aşırı krizol maddesi nedeniyle haşlanıyorlardı. Ancak İngiliz askerleri dipçik darbeleri ile askerlerimizin havuzdan çıkmalarına izin vermiyorlardı. Mehmetçikler, bele kadar gelen suya başlarını sokmak istemedi. Ancak bu kez İngilizler havaya ateş etmeye başladı. Askerlerimiz, ölmek için çömelerek başlarını suya soktular. Ancak başını sudan kaldıran artık göremiyordu. Çünkü gözler yanmıştı...

Dışarı çıkanların halini gören sıradaki askerlerimizin direnişleri de fayda etmedi ve 15 bin askerimiz kör oldu. Bu vahset, 25 Mayıs 1921 tarihinde TBMM'de görüşüldü. Milletvekilleri Faik ve Şeref beyler bir önerge vererek, Mısır'da esirlerin krizol banyosuna sokularak 15 bin vatan evladının gözlerinin kör edildiğini, bunun faili olan İngiliz tabip, garnizon komutanı ve askerlerinin cezalandırılması için TBMM'nin teşebbüse geçmesini istediler.

TÜRKLERE KARŞI KİMYASAL GAZ

İngiltere'de eski Başbakan Sir Winston Churchill'in notlarının yer aldığı "Churchill Archives Centre"dan edinilen belgelere göre, dönemin Savaş Bakanı Churchill, Türkler'in 'insan değil, barbar olduklarını ve bu nedenle de üzerlerinde zehirli gaz kullanılabileceğini' savunuyor... Kendisine muhalefet eden Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne yazdığı ikna mektubunda da "Medeni olamayan barbar kabilelere karşı zehirli gaz kullanabiliriz. Üstelik, düşmanın bunu üretme ve kullanma kapasitesi yokken zehirli gaz kullanılmasından yanayım" diyordu. Winston Churchill'in kendisine, bunun bir insanlık suçu olacağını söyleyerek itiraz edenlere cevabı ise Türkler'in insan olmadığı, barbar ve gelişmemiş bir kavim olduğu yönündeydi.

GAZ MASKESİ TALEBİ

Churchill'e göre zehirli gaz, İngiltere'nin elinde olan gelişmiş bir silahtı. Ve "Barbar bir kabileye karşı silahlarımızın bütün avantajlarından niçin yararlanmayalım ki?" diyordu... Bu dönemde, Osmanlı'nın müttefiki Almanya'dan gaz alarak kendileri üzerinden kullanılmasından korkan Churchill, bölgeye gaz maskesi istemiştir. Yine arşivlerde yer alan bir başka belgede, Churchill'in kaleme aldığı savaş komitesi belgesinde, Çanakkale'deki İngiliz askerleri için "gaz maskesi istediği" yer almaktadır. Churchill Archives Centre, bu belgeyle ilgili açıklamasında şöyle demektedir: "Çanakkale'deki askerleri için ilave gaz maskeleri istenmektedir. Bu, Türklere karşı gaz kullanıldığının kanıtıdır..." Ayrıca, Churchill'in bu tavrıyla Kraliyet Bakanlarından Lord Gladstone'un "Türkler'in maymunla insan arası medeniyet yıkıcı barbarlar" olduğu görüşüne de destek verdiği söylenmektedir. Dönemin Osmanlı belgelerinde de İngilizlerin Çanakkale Savaşı'nda gaz kullandığı detaylı olarak açıklanmaktadır. Osmanlı Hariciye Nezareti (Bugünkü Dışişleri Bakanlığı) ise "Müttefik ordusunun Çanakkale'de boğucu zehirli gazlar kullandığını" belirtmiş ve İngiltere'den açıklama istemiştir. Ancak, Almanlardan bu gazı temin etme şansı olan Osmanlı, düşmana karşı zehirli gaz kullanmamıştır. Ünlü yazar Noam Chomsky de Churchill'in "kimyasal silahlar ve zehirli gazları modern batı biliminin bir parçası" olarak gördüğünü, Araplar ve Afganlar üzerinde de deneysel amaçlarla bunların kullanılmasını onayladığını ifade etmektedir.

Türk Kurtuluş Savaşı Batı Cephesi

İzmir'deki Yunan katliamı14/15 Mayıs 1919 günü İzmir'in işgal edilmesinden sonra Yunan birlikleri şehrin Türk nüfusunun bir kısmını katletti. Bu katliam sırasında Rum çeteleri sokaklarda geziyorlardı. İtilaf Devletleri'nin kaynaklarına göre 15 Mayıs 1919 günü 300 ila 400 Türk öldürüldü. Yunan ordusu Anadolu içlerine doğru ilerledikçe bölgede yaşayan Türkler katliamlar, tecavüzler ve yıkımla karşı karşıya kaldı. Bir Britanyalı askeri yetkili olan Harold Armstrong Yunan ordusunun İzmir'den Anadolu içlerine doğru ilerlerken sivilleri katlederek, yakarak, yağmalayarak ve tecavüz ederek gittiğini bildirdi. Britanyalı tarihçi Arnold J. Toynbee, 15 Mayıs 1919 günü İzmir'in Yunanlar tarafından işgalinden sonra organize bir şekilde "vahşet"lerin yürütüldüğünü yazdı. Toynbee, Yunanların İzmit, Yalova ve Gemlik bölgelerinde yürüttüğü zulme tanıklık ettiğini ve söz konusu bölgelerde evlerin yağmalandığını ve yakıldığını belirtti. M Marjorie Housepian, Yunan işgali altındaki İzmir'de 4000 Müslümanın öldürüldüğünü yazmıştır.

Batı Anadolu'da yakılan kasabalarManisa'dan verilen haberlere göre Yunan ordusu sivilleri vurmuş ve öldürmüştür.Çatalca ve Hadımköy'de Yunan birlikleri Müslümanlara zulmetmiştir. 16-17 Haziran 1919'da Menemen'de Yunan askerleri bir katliam yapmış, katliamda Avrupa kaynaklarına göre en az 200 Türk ölmüş ve 200'den fazlası yaralanmıştır, bazı Türk kaynakları ise ölü sayısının 1000 civarında olduğunu tahmin etmiştir. İtilaf Devletleri'nden Komutan Hadkinson, Turgutlu, İzmir ve Nazilli'de Yunanların Türklere zulmettiğini belirtmiştir.

Tetkik Heyeti Raporu'na göre Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Ayvalık çevresinde Rum çeteleri pek çok Türkü öldürdü ve soydu. Ayvalık'ın işgalinin ilk birkaç gününde Yunan ordusu bazı askerleri ve çetecileri iki köyü yakmaktan mahkûm etti. Osmanlı kaynakları, Yunanların Akhisar ve Gördes'te Türkleri öldürüp kasabaları yaktıklarını bildirmiştir. Henry Ford, İzmir'den Konya'ya kadar olan bölgede Yunan askerlerinin Türk kadınlarına çok sık bir şekilde tecavüz ettiğini belirtmektedir. Eskişehir ve Afyonkarahisar'da Yunan askerleri Türk halka şiddet uygulamıştır. Johannes Kolmodin, Yunan birliklerin çekilirken 250 köyü yaktıklarını ve 1922 İzmir Yangını'na yol açtıklarını belirtmektedir. Kolmodin, bazı yerlerde köylülerin camilere doldurulup yakıldığını bildirmektedir. 14 Şubat 1922 günü o dönem İzmir'e bağlı olan Karatepe ile yakınlardaki iki köyün halkını köylerdeki camilere doldurdu, daha sonra petrol kullanarak camileri yaktı ve kadın, çocuk ve erkeklerden oluşan sivilleri öldürdü. Yunan ordusu Batı Anadolu'dan geri çekilirken yakıp yıkmaya taktiği uyguladı. Orta Doğu tarihçisi Nettleton Fisher konu hakkında, "Geri çekilen Yunan ordusu bir yakıp yıkmaya politikası benimsedi ve önüne gelen bütün savunmasız Türklere karşı vahşilikler uyguladı." yazdı. İskoçyalı tarihçi Kinross Yunan geri çekilişini, " Zaten onun (Yunan ordusu) önünde bulunan çoğu kasaba harap içindeydi. Tarihi kutsal şehir Manisa'da 18 bin binadan sadece 500'ü ayakta kalabilmişti." sözleriyle tasvir etmiştir. 1929'da George Seldes, Yunanların Anadolu'da Türklere yaptığı katliamların Türklerin Yunanlara yaptığından çok daha büyük olduğunu belirtmiştir. Güneydoğu Anadolu bölgesinde Ermeni - Fransız işbirlikçileri Türklere yönelik öldürme, yaralama, gasp vb. olaylarında bulunmuştur. Ege Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi'nde de Yunan işgalini destekleyenler, öldürme, yaralama, tecavüz, gasp vb. gerçekleştirmiş ve yer yer katliamlar görülmüştür. Rum çeteleri, İstanbul'da da bazı zorlamalarda bulunmuştur. İtalyanların ise zorlamalarda vb. bulunduğu dair güvenilir kaynak bulunamamıştır. Türklere yapılan zorlamalar bazen sistematik bir şekilde devam etmiştir. Kurtuluş Savaşı'nın son aşamasında, bilirkişilerin oluşturduğu Tetkik Heyeti, Aydın ve çevresinde incelemelerde bulunmuş ve rapor vermiştir. Bu rapor, "Tetkik Heyeti Raporu" olarak bilinmektedir.

“ Madde 32: Alevler içinde kalan mahalleden kaçmaya çalışan kadın erkek, çocuk, Türklerin büyük bir kısmı mahalleyi şehrin kuzey kısmına bağlayan bütün yolları tutan Yunan askerleri tarafından sebepsiz olarak öldürülmüşlerdir.,“ Madde 40: Aydın Vilayeti'nin Yunan kuvvetleri tarafından işgali, mahsul ve mülk bakımından büyük maddi hasarlar yaratmıştır.,Dumlupınar Meydan Muharebesi neticesinde gerilemekte olan Yunan ordusu, 29 Ağustos'u 30'a bağlayan gece birçok cinayet işlenmiştir ve yağmalama olayı had safhaya çıkmıştır. Mali olarak büyük zarara uğrayan Aydın'ın incir, pancar ve fasulye stokları yağmalanmıştır. Çıkan neticede, yaklaşık 1.2 milyon sterlinlik zarara uğramıştır. Rum çeteleri, Ege Bölgesi'ndeki halktan yüzlerce sığır da çalmıştır. Yunan ordusu geri çekilirken Türklerin kullanabileceği hiçbir şey bırakmamak için özen göstermiştir. Demiryollarını ve köprüleri havaya uçurmuştur ve birçok köyü yakmıştır. Geri çekilirken Türk sivil halkına karşı yaptığı tecavüzler, kundaklamalar ve yağmacılık sonucunda bir milyon üzerinde sivil Türk evsiz ve barksız kalmıştır.

Tepkiler, akademik araştırmalar ve anma

Carnegie Uluslararası Barış Vakfı'nın Balkanlara gönderdiği encümen Müslüman - Türk katliamları (veya belli dönemleri) hakkında Türkiye'de yazılmış olan makaleler ve kitaplar bulunmaktadır. Bunların içinde, arşiv belgelerini kullanarak katliamları aktaranlar vardır. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri, "Ermeni Meselesi" adlı bir arşiv belgesi koleksiyonu yayımlamıştır, bunların içinde katliamlarla ilgili olan belgeler de vardır. İşgal kuvvetleri de bazı belgelerde katliamlara yer vermiştir. Bunlar dışında, Justin McCarthy Ölüm ve Sürgün (orijinal adıyla Death and Exile: The Ethnic Cleansing of Ottoman Muslims, 1821-1922) kitabında katliamları konu almıştır. Katliamlar, bunun dışında bazı Türk olmayan kaynaklar tarafından işlenmektedir. Ermeni Devrimci Federasyonu'nun başkanlığını yapmış olan Ovanes Kaçaznuni Taşnak Partisi'nin Yapacağı Bir Şey Yok adlı raporunda, Rus general L.H. Bolhovitinov ise 11 Aralık 1915 Tarihli Resmi Ermeni Raporu'nda olaylardan bahsetmektedir. Türk Kurtuluş Savaşı'nın sonlarında Aydın ve çevresinde inceleme yapan bilirkişilerden oluşan bir heyetin yazdığı Tetkik Heyeti Raporu, katliamlar ve mezalime ilişkin bilgiler içermektedir. Yine Türk Kurtuluş Savaşı dönemindeki olaylar Osmanlı belgelerinde yer bulmuş ve bu olaylar İtilâf Devletleri'nin temsilcilerine Osmanlılar tarafından bildirilmeye çalışılmıştır. Bazı Türk ve Osmanlı kaynakları katliamları "soykırım" olarak tanımlamaktadır. William St. Clair de, Mora Yarımadası'nda Yunanistan'ın bağımsızlığını kazanması sırasında gerçekleşen katliamlardan "soykırım" olarak bahseder. Mark Levene, 1870'li yıllarda Victoria dönemi kamuoyunun, Hristiyanlara yönelik katliam ve sürgünlerine daha çok dikkat edip Müslümanlara yönelik katliam ve sürgünlerine, eğer daha büyük ölçüde olsa bile fazla dikkat etmediğini ve hatta bazı çevrelerce tutulduğunu ileri sürmektedir. Levene, egemen güçlerin Berlin Kongresi'nde ulus-devletçilik desteklemekle Balkanlardaki ulus oluşturma'nın birincil aracı olarak etnik temizliğini meşrulaştırdığını savunmaktadır.

Carnegie Uluslararası Barış Vakfı, 1912 ve 1914 yılı raporlarında Balkanlar'daki katliamlardan ayrıntılı olarak bahsetmiştir. Mark Mazower, Sırpların yaptığı katliamların "soykırım değil de intikam amacıyla" yapıldığını söylemiştir. Norveçli bir askeri yetkili olan Henrik August Angel ise Sırpların batı dünyasında "şeytan" olarak tanıtılmasının "utanç verici bir adaletsizlik" olduğunu savunmuştur. Dimitrije Tucović, katliamlar üzerine şu şekilde yorum yapmıştır:

Biz [Sırplar] tüm bir ulusu kasıtlı bir şekilde öldürmeye çalıştık. O suç sırasında suçüstü yakalandık ve engellendik. Şimdi cezamızı çekmek zorundayız... Balkan Savaşları'nda Sırbistan topraklarının yanı sıra dış düşmanlarını da iki katına çıkardı. —Dimitrije Tucović Osmanlı döneminde büyük Müslüman kentlerinde katliamlara karşı kalabalık gösteriler düzenlenmekteydi. Dönemin Osmanlı halkı Yunanların Anadolu'yu işgal ederken yaptığı katliamları Müslüman nüfusunu yok etmeye yönelik bir girişim olarak görüyordu. İzmir'deki Osmanlıların Haklarının Korunması Komisyonu, 1919'da katliamları "bölgedeki büyük Müslüman çoğunluğu ani bir şekilde yok etmeye yönelik bir Yunan girişi" olarak niteledi.

Katliamlar dönemin batı medyasında da yer aldı. Türkiye, Ermeni Kırımı'nın bir soykırım olmadığına ilişkin bir tez olarak Müslüman - Türk katliamlarını öne sürmektedir.[169] Barack

Obama'nın Ermeni Kırımına ilişkin 24 Nisan 2011 tarihli konuşmasının ardından Amerika Türk Birliği Obama'nın Türklerin maruz kaldığı katliamlar ve etnik temizliği yoksaydığını iddia etti.

*FATİH MEHMET YİĞİT

K a y n a k ç a
^ Akçam, Taner (1992). Türk ulusal kimliği ve Ermeni sorunu. İletişim Yayınları. ss. sf. 76.
^ Murat Belge, Tanıl Bora, Murat Gültekinil. Milliyetçilik (2002), İletişim Yayınları, sf. 59
^ Ural, Selçuk İzmir'in İşgali ve Yunan Soruşturma Heyetinin Faaliyetleri (Atatürk Üniversitesi)
^ Duran, Tülay; "Milli Mücadele Yıllarında Yunan ve Türk Katliamları Karşısında Anadolu'dan İstanbul'daki Türklere Bir Çağrı", Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, C. XIV, S.79-80-81, 1974, (ss. 9-16)
^ Muhittin Birgen, Zeki Arıkan. İttihat ve Terakki'de on sene, 1. cilt (2002), Kitap Yayınevi, sf. 255
^ a b c Dayı, Esin Elviye-i Selâse/Üç Sancak (Kars, Ardahan ve Batum)'da Ermenilerin Türklere Yaptıkları Mezalim (Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi)
^ Munyar, Hüseyin. Ermeni sorunu rehberi (2001), Kocaeli Üniversitesi, sf. 102
^ Third International Symposium on Atatürk (1998), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, sf. 498
^ Aydemir, Şevket Süreyya. Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa: cilt. 1914-1922. Remzi Kitabevi. ss. sf. 489.
^ a b McCarthy, Justin, Ölüm ve Sürgün
^ McCarthy 1995, 335-340.
^ Mann, Michael, The dark side of democracy: explaining ethnic cleansing, Cambridge University Press, 2005, s. 113. (İngilizce)
^ Report of the International Commission to Inquire into the Causes and Conduct of the Balkan Wars (Washington, DC: The Endowment, 1914) (İngilizce)
^ a b Cornis-Pope, Marcel & Neubauer, John, History of the literary cultures of East-Central Europe, John Benjamins Publishing Company, 2004, ISBN 9789027234520, s. 21. (İngilizce)
^ Todorova, Maria, Imagining the Balkans, Oxford University Press, 2009, ISBN 9780195387865, s. 175. (İngilizce)
^ Shissler, Ada Holland. (2003), Between two empires, sf. 22
^ Judson, Harry Pratt. Europe in the nineteenth century (1845), Flood and Vincent, sf. 261
^ Niles, William Ogden (1821). Niles' national register, Volume 20. H. Niles. ss. sf. 366.
^ Peacock, Herbert Leonard, A History of Modern Europe, (Heinemann Educational Publishers; 7th edition edition, September 1982, s. 219-220. (İngilizce)
^ St. Clair 1972, 2.
^ Fisher, H.A.L, A History of Europe, Edward Arnold, London, 1936 & 1965, s. 881-882. (İngilizce)
^ a b St. Clair 1972, 12 (2008 baskısı).
^ a b Finlay 1877, 172
^ a b Phillips, Alison W. The War of Greek Independence, 1821 to 1833. Londra, 1897, sf. 56-71
^ Jelavich, Barbara. History of the Balkans: Eighteenth and Nineteenth Centuries. Cambridge University Press, 1983, sf. 217.
^ Creasy, Edward Shepherd (1961). History of the Ottoman Turks. Khayats. ss. sf. 225. "Misitra, the chief place in Maina, in particular, was the scene of fearful atrocities, afterwards still more fearfully revenged. Four hundred Turks were slaughtered there in cold blood ; and Ottoman children, torn from their mothers' breasts, were carried up the tops of the minarets, and thence dashed to the ground."
^ Niles, William Ogden (1821). Niles' weekly register, Volume 20. H. Niles. ss. sf. 318.
^ William St Clair, That Greece Might Still Be Free: The Philhellenes in the War of Independence (2008 baskısı), sf. 41 (İngilizce)
^ a b St. Clair 1972, 12
^ St. Clair 1972, 43.
^ "Navarin". Büyük Larousse. 16. Milliyet Gazetesi. ss. sf. 1559.
^ Finlay 1861, sf. 269
^ McCarthy 1996
^ a b Hercules Millas, "History Textbooks in Greece and Turkey", History Workshop, sf. 31, 1991.
^ W. Alison Phillips, a.g.e., sf. 101
^ W. Alison Phillips, a.g.e., sf. 57
^ Finlay 1877
^ Olnay, Jesse, The family book of history; comprising a concise view of the most interesting and important events in the history of all the civilized nations of the earth, (G.N. Loomis, 1839, s. 430.) (İngilizce)
^ St. Clair 1972, 79.
^ William St Clair (2008), sf. 2
^ W. Alison Phillips, a.g.e., sf. 66
^ W. Alison Phillips, a.g.e., sf. 67

Quataert, Donald. "The Ottoman Empire, 1700-1922 ", Cambridge University Press 2005, sf. 69^ Millman, Richard. "The Bulgarian Massacres Reconsidered." sf. 218-231^ Crowe, David M. A history of the gypsies of Eastern Europe and Russia (1996), Palgrave Macmillan, s. 241.^ Lord Kinross, The Ottoman Centuries: the rise and fall of the Turkish empire, Morrow Quill, 1977, ISBN 9780688030933, s.509. (İngilizce)^ Hupchick, Dennis P., The Balkans: from Constantinople to communism, Palgrave Macmillan, 2002, ISBN 9781403964175 s.263. (İngilizce)^ Shaw, Stanford J. and Ezel Kural Shaw, History of the Ottoman Empire and Modern Turkey: Volume 2, Reform, Revolution, and Republic: The Rise of Modern Turkey 1808–1975, Cambridge University Press, 1977, ISBN 9780521291668, s.162. (İngilizce)^ BOA. HR. SYS. 304/160: Paravadi kazası jurnallerinden (31 Ekim 1879); 305/153: Başvekâlet'ten Hariciye Nezareti'ne tezkere (22 Aralık 1880); 306/155: Bulgaristan Komiserliği'nden gelen tahrirat (5 Şubat 1905); 306/87:Bulgaristan Komiseri Sadık Paşa'dan sadarete gönderilen tahrirat (5 Mart 1905).^ Köse, Osman. Bulgaristan Emareti ve Türkler^ a b Macedonian Muslims During the Balkan Wars (1912 Carnegie Endowment Raporu'ndan tanıkların vermiş olduğu ifadeler)^ Hupchick, Dennis P., a.g.e., s. 265.^ McCarthy 1995, 64, 85.^ Karpat, Kemal H., Studies on Ottoman social and political history: selected articles and essays, Brill, 2004, ISBN 9789004121010, s. 764. (İngilizce)^ İpek, Nedim (1994), Turkish Migration from the Balkans to Anatolia, sf. 40-41^ Library Information and Research Service. The Middle East, abstracts and index, Part 1 (1999), Northumberland Press, sf. 493, During that war nearly 400000 Rumelian Turks were massacred. About a million of them who fled before the invading Russian armies took refuge in the Thrace, Istanbul and Western Anatolia^ a b Halaçoğlu, Yusuf. Sürgünden Soykırıma Ermeni İddiaları. Babıali Kültür Yayıncılığı. ss. sf. 26.^ Fransa Milli Arşivi, Guerre Mondiale, 1914-1918/Turquie/Vol. 890, Légion d'Orient-I (Septembre 1915-Novembre 1916)^ a b THE TURKISH CAMPAIGN.; NOTES FROM THE OTTOMAN CAPITAL. REFUGEES AT CONSTANTINOPLE--DOING JUSTICE TO THE TURKS--A GOOD WORD FOR THE MUSSULMANS--ATTEMPTED APOSTASY OF A WOMAN--NEWS FROM THE FRONT--THE TWO GHAZIS. 14 Aralık 1877 Çarşamba, The New York Times, [1], 23 Kasım 1877, The New York Times^ David Gillard, Kenneth Bourne, Donald Cameron Watt, Great Britain. Foreign Office. British documents on foreign affairs--reports and papers from the Foreign Office confidential print (1984), University Publications of America, sf. 150.^ David Gillard, Kenneth Bourne, Donald Cameron Watt, Great Britain. Foreign Office. British documents on foreign affairs--reports and papers from the Foreign Office confidential print (1984), University Publications of America, sf. 197.^ British documents on foreign affairs--reports and papers from the Foreign Office confidential print, sf. 152.^ a b British documents on foreign affairs--reports and papers from the Foreign Office confidential print, sf. 163.^ a b British documents on foreign affairs--reports and papers from the Foreign Office confidential print, sf. 268.^ Russian Attrocities in Asia and Europe (1877), İstanbul, No. 51.^ Brockhaus and Efron Encyclopedic Dictionary. "Kars oblast". St. Petersburg, Russia, 1890-1907^ a b Mazower, M. (2000) The Balkans: From the End of Byzantium to the Present Day. Londra: Phoenix Press, sf. 118^ a b Duru, Deniz. "Multiculturalism and Coexistence: from the Ottoman Empire to Modern Turkey" (İngilizce). eastbordnet.org. Erişim tarihi: 4 Kasım 2010.^ Carnegie Report, Macedonian Muslims during the Balkan Wars, 1912. (İngilizce)^ Dennis Hupchick, a.g.e., s. 321.^ Report of the International Commission to Inquire into the Causes and Conduct of the Balkan War (1914) (İngilizce)^ a b c Archbishop Lazër Mjeda: Report on the Serb Invasion of Kosova and Macedonia (İngilizce)^ a b c Leo Freundlich: Albania's Golgotha (İngilizce)^ Hudson, Kimberly A., Justice, Intervention, and Force in International Relations: Reassessing just war theory in the 21st century, Taylor & Francis, 2009, ISBN 9780415490252, p. 128. (İngilizce)^ Hamza, Jusuf, Mladoturskata revolucija vo Osmanskata imperija, Logos-A, 2003, ISBN

9789989601217, sf. 437. (İngilizce)^ Report of the International Commission to Inquire into the Causes and Conduct of the Balkan Wars (Washington, DC: The Endowment, 1914), sf. 75 (İngilizce)^ a b McCarthy 1996, 142^ Hall, Richard C. The Balkan Wars, 1912-1913: prelude to the First World War (2000), Routledge, sf. 137^ a b Servian Army Left A Trail of Blood (The New York Times, 31 Aralık 1912]^ Leo Trotsky: Behind the Curtains of the Balkan Wars^ a b Report of the International Commission to Inquire into the Causes and Conduct of the Balkan Wars (Washington, DC: The Endowment, 1914), sf. 288 (İngilizce)^ Balkania, Volumes 1-2 (1967), Balkania Pub. Co., sf. 11, "In the districts of Voden and Karadja-Abadski, more than 300 Turks were massacred with iron rods."^ Arşiv belgelerine göre Balkanlar'da ve Anadolu'da Yunan mezâlimi, 2. cilt (1995), T.C. Başbakanlık, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, sf. 17^ Florian Bieber, Židas Daskalovski, Understanding the war in Kosovo, Taylor & Francis, 2003, ISBN 9780415490252, sf. 17. (İngilizce)^ New York Times, 25 Ekim 2000^ Justin McCarthy, "Osmanlı Ermeni Nüfusu", Osmanlı'nın Son Döneminde Ermeniler, (Ed. Türkkaya Ataöv), TBMM Yayınları, Ankara 2002, sf. 65^ a b Kaçaznuni, Ovanes. Taşnak Partisi'nin Yapacağı Bir Şey Yok. Kaynak Yayınları - Çukurova Üniversitesi. ss. 32-33.^ a b c d e Perinçek, Mehmet. Taşnak Partisi'nin Yapacağı Bir Şey Yok (Önsöz). Kaynak Yayınları - Çukurova Üniversitesi. ss. 17-20.^ SSCB Ekim Devrimi Merkez Devlet Arşivi (TsGAOR SSSR) f. 579, 1. 1, d. 1880, y. 3-7'den aktaran: A.O. Arutyunyan, s. 369^ Henham, Ralph J. The criminal law of genocide: international, comparative and contextual aspects (2007), Ashgate Publishing, sf. 25^ Hüdavendigar Onur: Milleti Sadıkadan Hayk'ın Çocuklarına, İstanbul, 1999, s.126.^ a b Halaçoğlu, Yusuf. Sürgünden Soykırıma Ermeni İddiaları. Babıali Kültür Yayıncılığı. ss. sf. 46.^ Fransa Milli Arşivi, Guerre Mondiale, 1914-1918/Turquie/Vol. 890, Armenie-I (Août 1914-Décembre 1915)^ a b Bolhovitinov, L.H.. 11 Aralık 1915 Tarihli Resmi Ermeni Raporu. Kaynak Yayınları.^ a b Lewy, Guenter. The Armenian massacres in Ottoman Turkey: a disputed genocide (2005), University of Utah Press, sf. 117^ Ohandjanian. Österreich - Armenien, cilt 6, sf. 4675^ Türkiye Diyanet Vakfı İslâm ansiklopedisi, cilt 11 (1994), Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Ansiklopedisi Genel Müdürlüğü, sf.324^ Erzincan Tarihi (T.C. Erzincan Valiliği), Erişim tarihi: 28 Nisan 2011^ Saray, Mehmet. Kafkas araştırmaları, 4. cilt (1988), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, sf.41^ Karabekir, Kazım. Erzincan ve Erzurum'un kurtuluşu: Sarıkamış, Kars ve ötesi (1990), Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası Araştırma, Geliştirme ve Yardımlaşma Vakfı, sf.156^ a b Tverdohlebof 1918, 5-6.^ Tverdohlebof 1918, 7.^ a b Tverdohlebof 1918, 8.^ Tverdohlebof 1918, 23.^ Ermeni Vahşeti Tepe Köy toplu mezar kazısıyla bir kere daha gözler önüne serildi (Atatürk Üniversitesi) Tarih: 15 Haziran 2010, Erişim tarihi: 6 Haziran 2011^ Tverdohlebof 1918, 36.^ a b Tverdohlebof 1918, 9-10.^ a b Tverdohlebof 1918, 11-12.^ Demirel, Muammer. Birinci Dünya Harbinde Erzurum ve çevresinde Ermeni hareketleri, 1914-1918 (1996), Genelkurmay Basımevi, sf.97^ Türközü, Halil Kemal. Armenian atrocity according to Ottoman and Russian documents (1986), Institute for the Study of Turkish Culture, sf.72: "In brief, the victims of Erzurum massacre, including aged men women and children totaled at 8000."^ Tverdohlebof 1918, 30.^ ATASE, A1/2, Kls.65^ Aliyev, Kanlı Günlerimiz, sf.88-89^ Richard Bovannisian, The Republic of Armenia, Vol.1, 1918/1919, Los Angeles, 1971, sf. 229.^ McCarthy 1995, 2106.^ Rawlinson, Alfred, The Adventures in the Middle East, New York, 1923, sf. 218^ Karacakaya, Recep. Kaynakçalı Ermeni meselesi kronolojisi, 1878-1923 (2001), T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, sf. 166^ Güler Eren, Kemal Çiçek, Halil İnalçık, Cem Oğuz. Osmanlı, 2. cilt (1999), Yeni Türkiye Yayınları, Karabağ Harekâtı^ Ermenistan Devlet Arşivi (Gosarhiv Armenii) f. 67, d. 644, y. 1-2'den aktaran: A. Lalayan, s. 99 vd.^ Lalayan, A. (1936). "Kontrevolyutsionny "Daşnaksutyun" İ İmperiaisticeskaya Voyna 1914-1918 gg.". Revolyutsionny Vostok.^ a b Karacakaya, a.g.e., sf. 209^ BOA. HR. SYS. 2878/63^ Ahmet Esat Uras. The Armenians in history and the

Armenian question (1988), Documentary Publications, sf. 880^ Harbord, James G. American Military Mission to Armenia, New York 1920, s. 20.^ Şahin, Naci. "Ermeni Sorunu ve Birinci Dünya Savaşı ve Sonrasında Doğu Anadolu'da Ermeni Faaliyetleri". Sosyal Bilimler Dergisi: sf. 123-149.^ Gümrü Antlaşması Metni (Vikikaynak) Erişim: 25.9.2010^ Journal of the Royal Central Asian Society, 1922: The gentle Armenian had in the previous March massacred about 9000 Tartars^ Tadeusz Swietochowski, Brian C. Collins. Historical dictionary of Azerbaijan, Rowman & Littlefield, 1999, ISBN 0-8108-3550-9, 9780810835504, p. 80: Even after the Azeri leaders accepted the authority of the Soviets over Baku, the Dashnakists among whom were many refugees from Turkey, staged the massacre of the city's Muslims^ a b "2000 killed and 3000 wounded in struggle between Russians and Mussulmans. Mussulmans and Bolshevik forces are engaged in a deadly conflict at Baku, on the Caspian Sea." Baku in flames as battle rages (Associated press) // New York Times, 20 Mayıs 1918, Monday, page 2. query.nytimes.com/gst/abstract.html?res=F50D11FC3D5A11738DDDA90A94DD405B888DF1D3^ "In March 1918, in an effort to seize Baku from local Muslim forces, Soviet Bolsheviks made a pact with the Armenian nationalist Dashnak party. In an orgy of violence that followed, between 3,000 and 3,500 Muslims were massacred." PLAYING THE "COMMUNAL CARD": Communal Violence and Human Rights / Human Rights Watch, http://hrw.org/reports/1995/communal/#P985_418640^ "New Republics in the Caucasus", The New York Times Current History, v. 11 no. 2 (March 1920), p. 492^ "The results of the March events were immediate and total for the Musavat. Several hundreds of its members were killed in the fighting; up to 12,000 Muslim civilians perished; thousands of others fled Baku in a mass exodus". Michael Smith. "Anatomy of Rumor: Murder Scandal, the Musavat Party and Narrative of the Russian Revolution in Baku, 1917-1920", Journal of Contemporary History, Vol 36, No. 2, (Apr. 2001), p. 228^ James B. Minahan. Miniature Empires: A Historical Dictionary of the Newly Independent States, Greenwood Press, 1998, ISBN 0-313-30610-9, p. 22: "The tensions and fighting between the Azeris and the Armenians in the federation culminated in the massacre of some 12,000 Azeris in Baku by radical Armenians and Bolshevik troops in March 1918"^ Michael Smith. "Anatomy of Rumor: Murder Scandal, the Musavat Party and Narrative of the Russian Revolution in Baku, 1917-1920", Journal of Contemporary History, Vol 36, No. 2, (Apr. 2001), p. 228^ (Rusça) Michael Smith. "Azerbaijan and Russia: Society and State: Traumatic Loss and Azerbaijani National Memory"^ Kazemzadeh, Firuz (1950). The Struggle for Transcaucasia (1917-1921). Anglo Caspian Press Ltd. sf. 73. ISBN 9780956000408. <http://www.amazon.co.uk/Struggle-Transcaucasia-1917-1921-Firuz-Kazemzadeh/dp/0956000401>.^ McCarthy 1995, 216.^ a b Shaw,Stanford J. & Shaw, Ezel Kural (2002), History of the Ottoman Empire and modern Turkey, Volume 2, Cambridge University Press, sf. 342^ a b c d e REPORT OF THE INTER-ALLIED COMMISSION OF INQUIRY (MAY-SEPTEMBER 1919) (Erişim tarihi: 27 Nisan 2011)^ Archivio Storico Diplomatico Ministero Degli Affari Esteri, Affari Politici, Busta: 1644-7738^ a b c Steven Béla Várdy, T. Hunt Tooley, Ágnes Huszár Várdy, Ethnic cleansing in twentieth-century Europe (2003), Social Science Monographs, sf. 190^ Toynbee, Arnold J (1922). The Western question in Greece and Turkey: A study in the contact of civilisations. Boston: Houghton Mifflin, sf. 260^ Housepian, Marjorie. The Smyrna Affair. New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1966, p.153^ Arşiv belgelerine göre Balkanlar'da ve Anadolu'da Yunan mezâlimi, 2. cilt (1995), T.C. Başbakanlık, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, sf. 24^ Yalazan, Talat. Türkiye'de vahşet ve soy kırımı girişimi (1994), Genelkurmay Basımevi, sf.50^ Sonyel, Salahi Ramadan. The Turco-Greek conflict (1985), Kıbrıs Türk Kültür Derneği, sf. 22^ Arşiv belgelerine göre Balkanlar'da ve Anadolu'da Yunan mezâlimi, 2. cilt (1995), T.C. Başbakanlık, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, sf. 251^ a b Ford, Henry. Dearborn Independent Magazine

January 1927-May 1927, Dearborn Publishing Company, sf. 24^ Arşiv belgelerine göre Balkanlar'da ve Anadolu'da Yunan mezâlimi, 2. cilt (1995), T.C. Başbakanlık, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, sf. 255-257^ Özdalga, Elizabeth. The last dragoman: the Swedish orientalist Johannes Kolmodin as scholar, activist and diplomat (2006), Swedish Research Institute in Istanbul, sf. 63^ a b Sydney Nettleton Fisher, The Middle East: a history, New York: Alfred A. Knopf, 1969, sayfa 386^ Lord Kinross, Atatürk: The Rebirth of a Nation, 1960, sayfa 318^ Seldes, George. You Can't Print That! the Truth Behind the News 1918 to 1928 (1929), Kessinger Publishing, sf. 395^ Gary D. Solish (2010) The Law of Armed Conflict: International Humanitarian Law in War, ISBN 9780521870887^ a b c d e Mustafa Turan^ H. Saral, Vatan Nasıl Kurtuldu, s.28^ a b c Em. Korg. Hüseyin Işık, Türk-Yunan İlişkileri, Genelkurmay ATASE Başkanlığı Yayını, Ankara 1986, s. 377-394^ a b Türk İstiklal Harbi, s. 361^ Ataşe Arş. Klas. 81 Dos. 128-301 Fih. 5-4^ Michael Llewellyn Smith "Ionian Vision" Hurst & Company London 1973 ISBN 1-85065-413-1, sayfa 234^ Christopher Chant "Warfare of the 20th. Century - Armed Conflicts Outside the Two World Wars" Chartwell Books Inc. New Jersey 1988. ISBN 1-55521-233-6, sayfa 23^ Ermeni Meselesi (Başbakanlık Devlet Arşivleri) Erişim tarihi: 1 Mart 2011^ Ataşe Arş. Klas. 22 Dos. 45-87 Fih. 71.^ Levene, Mark, Genocide in the Age of the Nation State, I.B. Tauris, 2005, ISBN 9781845110574, s. 225-226. (İngilizce)^ Mazower, Mark. The Balkans, From the End of Byzantium to the Present Day.^ Vlahović, Dragan (25 Aralık 2010). "Istorija — mit i zablude [History — myth and misconceptions]" (Sırpça). Politika (Belgrad: Politika Newspapers and Magazines). "Igrom slučaja.... prejahao poprište i sopstvenim nogama išao tragom turske i srpske vojske... Srbima naneta sramotna nepravda... sanjao dopisnik iz Budimpešte"^ T. Gallagher, The Balkans in the New Millennium: In the Shadow of War and Peace, Routledge, 2006. ISBN 0415349400^ Güler Eren, Kemal Çiçek, Halil İnalcık, Cem Oğuz. Osmanlı, 2. cilt (1999), Yeni Türkiye Yayınları, [2]^ Samuel Totten, Paul Robert Bartrop, Steven L. Jacobs. Dictionary of Genocide: A-L (2008), ABC-CLIO, sf. 21^ "Obama ignored Turks' sufferings", TCA